

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI
IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM MUASSASALARI AGENTLIGI
HUZURIDAGI PEDAGOGIK MAHORAT VA XALQARO BAHOLASH
ILMIY-AMALIY MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA TA’LIM MUASSASALARIDA CHAQIRUVGA QADAR
BOSHLANG‘ICH TAYYORGARLIK FANI BO‘YICHA NOMZODLARNI
TANLOV ASOSIDA
ISHGA QABUL QILISH SINOVI UCHUN
FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

**UMUMIY O‘RTA TA’LIM MUASSASALARIDA CHAQIRUVGA QADAR
BOSHLANG‘ICH FANI BO‘YICHA NOMZODLARINI TANLOV
ASOSIDA ISHGA QABUL QILISH SINIVI UCHUN TEST
TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

Mazkur spetsifikatsiya Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik fani bo‘yicha nomzodlarni ishga qabul qilish sinovida foydalaniladigan test topshiriqlarining mazmuni, qamrovi, turi, shakli, baholash mezonini va o‘tkazilish tartibiga qo‘yilgan talablarni aks ettiradi.

I. Umumiy tamoyillar

Baholashning asosiy maqsadi Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik fani mutaxassislarining fan bo‘yicha nazariy bilimlari, amaliy ko‘nikmalari va kasbiy kompetensiyalarini kompleks baholashdan iborat.

Test topshiriqlari kasbiy faoliyatda zarur bo‘ladigan bilimlarni tanish va notanish vaziyatlarda qo‘llash, muammoli holatni tahlil qilish hamda maqbul yechimni tanlashga yo‘naltiriladi.

II. Me‘yoriy asoslar

1. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirining 2026-yil 15-iyundagi 203-son “Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi tizimidagi davlat maktabgacha ta’lim tashkilotlari va umumiy o‘rta ta’lim muassasalari xodimlarini tanlov asosida ishga qabul qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi buyrug‘i.

III. Baholash qamrovi

Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik fani bo‘yicha 40 ta test topshirig‘i taqdim etiladi va ularni bajarish uchun 60 daqiqa vaqt beriladi. Test topshiriqlarida yagona to‘g‘ri javobni talab qiladigan (Y1), moslashtirishni talab qiladigan (Y2) hamda ketma-ketlikni talab qiladigan (Y3) yopiq turdagi topshiriqlardan foydalaniladi. Test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim hamda ko‘nikmalar bo‘yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan:

**Mutaxassislik fani bo‘yicha tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi
va baholanadigan bilim va ko‘nikmalar bo‘yicha taqsimoti**

1-jadval

Mazmun soha	Baholanadigan konstruktlar	Testlar soni
-------------	----------------------------	--------------

1.Harbiy xizmat asoslari		
1.1. Harbiy xizmat asoslari	- O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida belgilangan huquq va majburiyatlarni bilish, moddalarni farqlash hamda hayotiy vaziyatlarda qo‘llash, tahlil qilish; - O‘zbekiston Respublikasining mudofaa doktrinasi mazmun-mohiyatini bilish, huquq va majburiyatlarni farqlash hamda ularni hayotiy vaziyatlarda qo‘llash, tahlil qilish; - “Umumharbiy majburiyat va harbiy xizmat to‘g‘risida”gi qonun va “O‘zbekiston Respublikasi fuqarolarining harbiy xizmatni o‘tash tartibi to‘g‘risida” gi qonunlarning mazmun-mohiyatini bilish, berilgan vaziyatda qo‘llash, taqqoslash, tahlil qilish; - O‘zbekiston Respublikasi Qurolli kuchlari tashkil etilishining maqsadi va ahamiyatini bilish, uning vazifalarini tahlil qilish;	8 ta
2.Umumharbiy nizomlar		
2.1. Harbiy Nizomlar	- O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining Ichki xizmat nizomining mazmun mohiyatini bilish, farqlash hamda hayotiy vaziyatlarda qo‘llash, ularni tahlil qilish; - O‘zbekiston Respublikasi Qurolli kuchlarining Intizomiy nizomining mazmun-mohiyatini bilish, farqlash, taqqoslash hamda hayotiy vaziyatlarda qo‘llash, ularni tahlil qilish; - O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining Garnizon va qorovullik xizmatlari nizomining mazmun mohiyatini bilish, farqlash, taqqoslash hamda hayotiy vaziyatlarda qo‘llash, ularni tahlil qilish; - O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining Saf nizomining mazmun-mohiyatini bilish, farqlash, taqqoslash hamda hayotiy vaziyatlarda qo‘llash, ularni tahlil qilish;	8 ta
3. Otish tayyorgarligi		

3.1. O‘zbekiston Respublikasining “Qurol to‘g‘risida”gi qonuni	- O‘zbekiston Respublikasining “Qurol to‘g‘risida”gi qonuni mazmun-mohiyatini bilish, berilgan vaziyatda qo‘llash va taqqoslash, ularni tahlil qilish;	
3.2. Jangovar vositalar va qurollar	- jangovar vositalar, o‘qotar va pnevmatik qurollarning vazifasi, tuzilishi, ishlash prinsipi va jangovar xususiyatlarini, otish hodisasi va uning davrlarini bilish, farqlash, berilgan vaziyatda qo‘llash va taqqoslash, ularni tahlil qilish; - Kalashnikov avtomatining vazifasi, konstruktiv va ballistik ko‘rsatkichlari, umumiy tuzilishi, farqlash, berilgan vaziyatda qo‘llash va taqqoslash, ularni tahlil qilish	9 ta
4. Taktik tayyorgarlik		
4.1. Zamonaviy umumqo‘shin jangi	- harbiy ish asoslarini, zamonaviy umumqo‘shin jangi, askarning jangdagi majburiyatlari va harakatlarini bilish, taqqoslash, tahlil qilish;	1 ta
4.2. Harbiy topologiya	- gorizont tomonlarini, masofani, burchakni aniqlash, xaritani tushunish, qo‘llash, tahlil qilish; - azimut bo‘yicha harakatlanishni bilish, notanish vaziyatda qo‘llash, xaritasiz oriyentir olish, berilgan vaziyatni tahlil qilish; - topografik xaritani tahlil qilish, joy relyefini baholash;	2 ta
4.3. Jangovar guruh xususiyatlari. Jangovar texnika va vositalarning taktik-texnik tavsifi	- jangovar guruh tarkibi, qurollanishi va jangovar imkoniyatlarini bilish, xususiyatlarni farqlash, berilgan vaziyatda qo‘llash va taqqoslash, ularni tahlil qilish; - jangovar texnika va vositalarning taktik-texnik tavsifi, imkoniyatlarini bilish, xususiyatlarni farqlash, berilgan vaziyatda qo‘llash va taqqoslash, tahlil qilish;	3 ta
5. Fuqaro muhofazasi		

5.1. Favqulodda vaziyatlar	- favqulodda vaziyatlar va ularning turlarini, turli favqulodda vaziyatlarda xabar berish va harakatlanish tartibi bilish, farqlash, taqqoslash, berilgan vaziyatni tahlil qilish va xulosalash; - favqulodda vaziyatlarda foydalaniladigan vositalarni bilish, farqlash, qo'llash, taqqoslash, ularni tahlil qilish va xulosalash;	1 ta
5.2. Ommaviy qirg'in qurollari	- yadroviy qurol turlarini va ulardan himoyalash usullarini bilish, farqlash, taqqoslash, ularni tahlil qilish va xulosalash; - kimyoviy va bakteriologik (biologik) qurol turlarini va ulardan foydalanish usullarini bilish, farqlash, taqqoslash, ularni tahlil qilish;	3 ta
6. Tibbiy bilim asoslari		
6.1. Birinchi yordam ko'rsatish	- turli vaziyatlarda jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish tartibini bilish, qo'llash, berilgan holatni tahlil qilish va xulosalash	1 ta
6.2. Jarohat turlari, yuqumli kasalliklar	- jarohatlarning turlarini bilish, ularni darajasiga ko'ra farqlash, taqqoslash, berilgan vaziyatda ularni tahlil qilish va xulosalash; - yuqumli kasalliklarni va ularni kelib chiqish sabablarini hamda oldini olish choralarini bilish, ularni darajasiga ko'ra farqlash, taqqoslash, berilgan vaziyatda ularni tahlil qilish va xulosalash; - qon ketishi turlarini, uning belgilarini, birinchi tibbiy yordam ko'rsatishni bilish, ularni darajasiga ko'ra farqlash, taqqoslash, berilgan vaziyatda ularni tahlil qilish; - suyak sinishi to'g'risida tushuncha va uning belgilarini, davolash choralarini bilish, sinish belgilarini farqlash, taqqoslash, ularni tahlil qilish va xulosalash;	4 ta
Jami		40 ta

Kognitiv ko'nikmalar taqsimoti

2-jadval

T/r	Kognitiv daraja	Izohi
1	Bilish	Fanga doir asosiy dalillar, qonunlar, ta'riflarni yoddan bilish, tanish, esga olish.
2	Qo'llash	Dalillarni tanish vaziyatlarda qo'llash, tahlil qilish.
3	Mulohaza qilish	Notanish vaziyatda qo'llash, tahlil-sintez, sabab-oqibat bog'lanish, izohlash, baholash.

IV. Baholash mezonlari

Test topshiruvchining umumiy natijasini (raw score) hisoblash uchun har bir to'g'ri javob uchun 2,5 ball, noto'g'ri javob uchun ball berilmaydi. Umumiy eng yuqori natija 100 ballni tashkil etadi.

V. Imtihon tartibi

Test topshiruvchi imtihonga shaxsini tasdiqlovchi hujjat bilan keladi va test tashkilotchisi tomonidan belgilangan tartibga rioya qiladi. Imtihon boshlanishidan oldin test topshiruvchilarga topshiriqlarni bajarish hamda javoblarni belgilash tartibi tushuntiriladi.

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet, quloqchin, elektron eslatma, ruxsat etilmagan bosma yoki elektron materiallardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish va nazoratchi ko'rsatmalariga amal qilmaslik taqiqlanadi. Qoidabuzarlik aniqlanganda, u belgilangan tartibda rasmiylashtiriladi va test topshiruvchi imtihondan chetlashtirilishi mumkin.

VII. Tavsiya etiladigan asosiy manbalar

1. U.Mamadaliyev va boshq., Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik. 10-sinf uchun darslik. Toshkent, 2025-yil.
2. U.Mamadaliyev va boshq., Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik 11-sinf uchun darslik. Toshkent, 2025-yil.
3. Quruqlikdagi qo'shnlarda otish qurollaridan, jangovar mashina va tanklardan o'q otish kursi. Toshkent, 2004-yil.
4. Otish tayyorgarligi. B.B.Gofurov va boshq. Toshkent, 2004-yil.

VIII. Normativ-huquqiy asoslar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, 2023-yil.
2. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. 2020-yil.
3. O'zbekiston Respublikasining "Pedagogning maqomi to'g'risida"gi Qonuni. 2024-yil.
4. O'zbekiston Respublikasining 2018-yil 9-yanvardagi "Mudofaa Doktrinasini to'g'risida" 458-son Qonuni.
5. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 29-iyuldagi "Qurol to'g'risida"gi O'RQ-550-son Qonuni.
6. O'zbekiston Respublikasining 2023-yil 13-sentyabrdagi "O'zbekiston Respublikasining davlat chegarasi to'g'risida"gi O'RQ-868-son Qonuni.
7. O'zbekiston Respublikasining 2002-yil 12-dekabrdagi "Umumiy harbiy majburiyat va harbiy xizmat to'g'risida"gi 436-II-son Qonuni.
8. O'zbekiston Respublikasining 1992-yil 3-iyuldagi "Mudofaa to'g'risida"gi 641-XII-son Qonuni.
9. O'zbekiston Respublikasining 2003-yil 25-apreldagi "O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari rezervidagi xizmat to'g'risida"gi 478-II-son Qonuni.
10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlarining harbiy nizomlarini tasdiqlash to'g'risida"gi 2025-yil 14-fevraldagi PF-23-son Farmoni.
11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 4-avgustdagi "O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari harbiy xizmatchilarining ma'naviy-ma'rifiy saviyasini oshirish tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-3898-son Qarori.
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 12-sentyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi fuqarolarining harbiy xizmatni o'tash tartibi to'g'risida"gi PQ-4447-son Qarori.

13. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 8-noyabrdagi “Ta’lim muassasalarida chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlikni tashkil etish tartibi to‘g‘risidagi nizomni tasdiqlash haqida”gi 591-son Qarori.

14. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 15-noyabrdagi “O‘quvchi-yoshlarni chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorlash tizimini yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to‘g‘risida” PQ-393-son Qarori.

IX. Eslatma

Test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan manbalarda aks etgan qonunchilik, kasbiy mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi. Biroq topshiriqlar manbalardan to‘g‘ridan-to‘g‘ri olinmaydi. Test topshiriqlari talabgorning kasbiy vaziyatlarni tahlil qilish, bilimini amaliyotda qo‘llash va asosli qaror qabul qilish ko‘nikmalarini baholashga qaratiladi.